

6.7 Księstwo Warszawskie

1. Powstanie Księstwa Warszawskiego

- **1805** – Austria i Rosja przystępują do wojny z Francją. Konflikt ten zakończył się zwycięstwem Napoleona pod Austerlitz
- **1806** – Prusy wypowiedają wojnę Napoleonowi. Prusacy przegrywają pod Jeną i Auerstedt, Napoleon wkracza do **Berlina**, przyzywa do siebie gen. **Jana Henryka Dąbrowskiego**, mówi że jeżeli Polacy przyczynią się do wojny, to będzie dążył do przywrócenia państwa polskiego.
- Po pokonaniu armii pruskiej zaczęto tworzyć pierwsze organy władzy, które miały uformować polskie wojsko i zapewnić dostawy dla francuskiej armii.
- W **styczniu 1807** roku powstała Komisja Rządząca na czele z Stanisławem Małachowskim – marszałkiem Sejmu Wielkiego. Wojskiem kierował książę **Józef Poniatowski**.
- **7 lipca 1807** roku zawarto pokój w **Tylży**, na mocy którego utworzono Księstwo Warszawskie na czele z **Fryderykiem Augustem I** (królem Saksonii). Składało się ono z ziem II i III zaboru pruskiego z wyjątkiem Pomorza Gdańskiego (pozostało przy Prusach, Gdańsk dostał status wolnego miasta) i okręgu białostockiego (przypadł Rosji).

2. Ustrój Księstwa Warszawskiego

- Ustrój opierał się na ustroju porewolucyjnej Francji.
- Władzę wykonawczą sprawował król (**Fryderyk August I**) z **Radą Ministrów**.
- Władza ustawodawcza należała do dwuizbowego sejmu, złożonego z **izby poselskiej** (60 posłów, 40 deputowanych) i **senatu** (18 senatorów).
- Nadanie wszystkim obywatelom wolności osobistej oznaczało zniesienie poddaństwa chłopów. Pod koniec roku wydano tzw. **dekret grudniowy**, na którego mocy:
 - zachowano pańszczyznę,
 - własność ziemi użytkowanej przez chłopów pozostawała w rękach dziedzica.
- Wprowadzono przepisy **kodeksu cywilnego** Napoleona, co zlikwidowało dawne sądownictwo patrymonialne. Właściciele ziemscy utracili władzę sądową nad chłopami.
- Księstwo Warszawskie nie było **suwerenne**, miało przede wszystkim realizować zadania przydzielone przez Napoleona, o co troszczył się francuski rezydent, którego urząd powołano na mocy układu francusko-saskiego (mało ważne afaik).

3. Trudności i sukcesy

- Księstwo było niszczone przez przemarsze obcych armii oraz zadłużone, znaczną większość budżetu pochłaniały wydatki na systematyczne powiększanie wojska. Rozbudowa armii wpłynęła jednak pozytywnie na gospodarkę, bo obudziła przemysł zbrojny.
- W tym okresie doszło do odrodzenia polskiego szkolnictwa, nauki i kultury:
 - powołano do życia Izbę Edukacyjną – zwiększyła się liczba szkół,
 - założono uczelnie zawodowe – Szkołę Prawa oraz Szkołę Lekarską,
 - wznowiono funkcjonowanie Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie,
 - prowadzono prace nad słownikiem języka polskiego,
 - wydano pierwszy podręcznik do nauki historii (ta?),
 - teatr warszawski działał pod kierownictwem Wojciecha Bogusławskiego.

4. Wojna z Austrią

- W kwietniu **1809** roku do Księstwa Warszawskiego wkroczył 30-tysięczny korpus wojsk austriackich. Polacy wygrali w bitwie pod Raszynem, jednak zgodzili się oddać Austriakom Warszawę.
- Zamiast bronić stolicy, Poniatowski przeniósł działania wojenne do Galicji (zajął Lublin, Zamość i Kraków), Austriacy byli tym zaskoczeni i oddali nam Warszawę. Niedługo później Napoleon odniósł zwycięstwo pod **Wagram**, co zakończyło wojnę.
- Magiczny plan Poniatowskiego uchronił KW przez zniszczeniem i skutkował przyłączeniem czterech austriackich departamentów: krakowskiego, lubelskiego, radomskiego i siedleckiego.

5. Upadek Księstwa

- W **1812** cesarz ogłosił rozpoczęcie tzw. drugiej wojny polskiej, w Warszawie zawiązano **Konfederację Generalną**, która proklamowała przywrócenie Królestwa Polskiego.
- W wyprawie Napoleona na Rosję uczestniczyło prawie 100 tys. żołnierzy z KW, którzy zasłużyli się w trakcie marszu, jak i w trakcie tragicznego odwrotu.
- Pomimo znacznych strat polskie oddziały zachowały zdolność bojową, jednak były to tak małe siły, że armia wycofała się do Saksonii, gdzie wzięła udział w bitwie pod Lipskiem.
- Wiosną 1813 roku terytorium KW zostało całkowicie przejęte, władzę przejęła rada powoływana przez cara Aleksandra I.
- Upadek Napoleona oznaczał koniec zaprowadzanego przez niego ładu w Europie, nowy porządek miał zostać wypracowany przez jego przeciwników.